

NATUR- OG MILJØKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: 72 54 10 00
nmkn@nmkn.dk
www.nmkn.dk

23. december 2011 • J.nr.: NMK-132-00029 (tidl. MKN-130-00029) • Ref.: Bibi Søgaard-Baudtiz, Bibis. Heidi Ravnborg, Xhera.

AFGØRELSE

efter § 12 i husdyrbrugloven¹.

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster Skive Kommunes afgørelse af 10. september 2008 om miljøgodkendelse af husdyrbruget på ejendommen Kisumvej 56, 7800 Skive, og kommunens afgørelse står således ved magt med følgende ændringer:

Som vilkår nr. 61 indsættes:

"Ansøger skal inden 2 måneder efter nævnets afgørelse sende kommunen en redegørelse for, hvordan udvaskningen af kvælstof fra rodzonen nedbringes til et niveau, der svarer til en arealdrift med brug af handelsgødning og et plante-sædskifte med 10 % efterafgrøder - d.v.s. et udvaskningsniveau svarende til planteavl. Kommunen træffer herefter afgørelse om fastsættelse af vilkår, der sikrer en sådan nedbringelse af kvælstofudvaskningen."

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 9 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet².

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. husdyrbruglovens § 90.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

² Lov nr. 483 af 11. maj 2010 om Natur- og Miljøklagenævnet med senere ændringer.

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Skive Kommune har den 10. september 2008 truffet afgørelse efter husdyrbruglovens § 12 om miljøgodkendelse af husdyrbruget på ejendommen Kisumvej 56, 7800 Skive.

Afgørelsen er påklaget til Miljøklagenævnet af Det Økologiske Råd (DØR). Sagen er pr. 1. januar 2011 overført til Natur- og Miljøklagenævnet, som færdigbehandler sagen efter de hidtil gældende regler³.

DØR har bl.a. anført, at det efter rådets opfattelse ikke er muligt at producere den angivne mængde svin på det eksisterende antal stipladser. DØR anfører endvidere, at det er umuligt at kontrollere, at foderoptimeringen overholdes, at ammoniakreduktionskravet reelt ikke er opfyldt, samt at der skal stilles krav om større foderoptimering, idet tilførslen af 1,1 gram råprotein/FE til foderet efter rådets opfattelse ikke står mål med den fornødne kontrolindsats. Endelig anfører rådet, at beskyttelsesniveauet for udvaskning af nitrat til overfladevand ikke er overholdt i det ansøgte projekt.

Sagens oplysninger

Der er den 14. januar 2008 søgt om miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrbruget fra årlig produktion af 7.350 slagtesvin (30-102 kg), svarende til i alt 210 dyreenheder (DE), til årlig produktion af 8.925 slagtesvin (27-114 kg), svarende til i alt 315,2 DE.

Bedriften råder over i alt 134,7 ha ejede og forpagtede arealer til udbringning af husdyrgødning fra ejendommen. Hertil kommer 91,1 ha aftalearealer.

Projektet indebærer ifølge ansøgningen ingen bygningsmæssige ændringer, idet udvidelsen vil foregå i to eksisterende slagtesvinestalde. Begge stalde er indrettet med delvist spaltegulv.

På ejendommen findes desuden en gylleholder uden fast overdækning.

Natur- og Miljøklagenævnet har konstateret, at udbringningsarealerne ligger i oplandet til det internationale naturbeskyttelsesområde nr. 16, Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg samt nr. 30, Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals Ådal, der således modtager udvaskede næringsstoffer fra arealerne. Det fremgår af Miljøministeriets forslag til vandplan for Hovedvandopland 1.2 Limfjorden⁴, at miljømålslovens miljømål "god tilstand" – bl.a. på grund af udvaskningen af kvælstof fra landbrug i oplandet – ikke er opfyldt i området.

Af Skive Kommunes afgørelse fremgår bl.a. følgende om udvaskning af kvælstof fra udbringningsarealerne:

"3.3.1 Beskyttelsesniveau i forhold til overfladevand

Vurdering:

Ejet og forpagtet udbringningsareal

³ Jf. § 28, stk. 4, i lov nr. 484 af 11. maj 2010 om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love og § 3, stk. 2, i lov nr. 1608 af 22. december 2010 om ændring af lov om Natur- og Miljøklagenævnet og lov om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love.

⁴ Tilgængelig på http://www.naturstyrelsen.dk/Vandet/Vandplaner/Se_vandplanerne/

Ejet og forpagtet udbringningsareal udgør ca. 134,7 ha. Heraf ligger ca. 48 ha indenfor nitratklasse 1. Ansøgningen viser at beskyttelsesniveauet for udvaskning af nitrat til overfladevand er overholdt.

De generelle regler for jordbrugets anvendelse af gødning og plantedække skal således styre udledningen af kvælstof til overfladevand for de ejede og forpagtede arealer i Skive Kommune. ”

Natur- og Miljøklagenævnet kan konstatere, at alle udbringningsarealerne i det ansøgte projekt i dag - modsat på tidspunktet for kommunens afgang - er beliggende uden for nitratklasser.

Af kommunens afgang fremgår endvidere følgende om BAT:

"2.10 Renere teknologi og BAT

[...]

Vurdering

Formålet med de stillede vilkår i dette afsnit er at sikre, at bedriften fremadrettet overholder kravene til anvendelse af den bedst tilgængelige teknik (BAT), herunder renere teknologi.

Ansøger har redegjort for valg og fravalg af BAT i bilag 9.

Det er Skive Kommunes vurdering, at det først vil være proportionalt at kræve ændring i staldsystemet, når staldene skal renoveres.

Skive Kommune vurderer heraf, at det ansøgte projekt overholder kravene for anvendelse af BAT.

Tilsynsmyndigheden vil løbende følge op på virksomhedens anvendelse af renere teknologi og BAT i forbindelse med tilsyn, jævnfør vilkår om egenkontrol og redegørelse for anvendelse af renere teknologi og Bedst Anvendelige Teknologi i dette afsnit."

Ansøger har ved brev af 26. november 2008 afgivet en række bemærkninger til klagen. Ansøger anfører, at udvidelsen lever op til ammoniakreduktionskravet, hvilket fremgår af ansøgningskemaet. Ansøger anfører endvidere, at beskyttelsesniveauet for udvaskning af nitrat til overfladevand er overholdt ved anvendelse af foderoptimering. Endeligt anføres vedrørende klagen om, at der er for få stipladser i det ansøgte projekt i forhold til den ansøgte årsproduktion, at tilvæksten hos grisene forventes at blive høj bl.a. som følge af det veletablerede anlæg, og at den ansøgte produktion derfor kan ske på det eksisterende antal stipladser.

Nye oplysninger under nævnsbehandlingen

Natur- og Miljøklagenævnet sendte den 26. november 2011 et udkast til afgørelse i høring hos ansøger, klagere og kommunen med frist for bemærkninger til den 9. december 2011. Nævnet forlængede på anmodning fra ansøgers konsulent fristen til den 16. december 2011.

Skive Kommune har i mail af 15. december 2011 bemærket, at det ikke fremgår klart af vilkår 61, hvilket referencesædskifte, der skal tages udgangspunkt i. Ansøger angiver eller vælger ikke et referencesædskifte. Dette udregnes af IT-systemet ud fra den af ansøger angivne dyre- og jordtype. Hvis man følger sædskiftenotatet, vil et plantebrugs sædskifte være S1 – S4, hvilket kunne give god mening at tage udgangspunkt i, men er det sådan vilkåret skal fortolkes? Vilkåret er ikke præcist m.h.t. hvilket niveau, ansøger skal ramme i forhold til udvaskning af kvælstof. Uregningernes usikkerheder taget i betragtning kunne et interval være tilfredsstillende.

Endvidere bemærkes, at nævnet har anvendt lineær regression til at afgøre, om stigningen i dyrehold i perioden 2007-10 er signifikant. Der ses ikke redegjort for, om betingelserne for anvendelse af lineær regression på datasættet er til stede, herunder test for normalitet og vurdering af omfanget af

antal af observationer (antal år med data). Endelig forespørges, hvorledes de supplerende vilkår skal gives, og om de kræver ny høring af parterne sagen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal bemærke, at retningslinjer for bestemmelse af planteavlensniveau følger nævnets afgørelse af 24/11-11, NMK-133-00068, samt Miljøstyrelsens "Vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevand ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven". Forhold angående hvilket sædskifte, der bør anvendes, er yderligere uddybet på nævnets hjemmeside i nyheden af 20/12-11.

Nævnet finder, at lineær regression er den mest korrekte måde at beregne udviklingen i dyretryk, idet usikkerheden ved at se på udviklingen over en årrække, er væsentligt mindre end usikkerheden på de enkelte tal. Det bemærkes, at husdyrtrykket i det konkrete tilfælde er stigende, udanset hvilken beregningsmetode, der anvendes (lineær regression eller lineær regression på baggrund af prognoselinje).

De supplerende vilkår skal meddeles i form af en afgørelse, som kan påklages. Hjemlen for afgørelsen er den samme som den oprindelige godkendelse, der blev påklaget, og som dermed ikke var endelig. Det af nævnet fastsatte vilkår forudsætter således – som betingelse for stadfæstelse – at der fastsættes et yderligere vilkår af kommunen, inden godkendelsen er endelig. Afgørelsen om de supplerende vilkår skal således ikke meddeles i form af en tillægsgodkendelse eller et påbud, men som en afgørelse om vilkårsstillelse i den oprindelige godkendelse på linje med, hvis der var tale om en hjemvisningsag.

Ansøgers Konsulent har i mail af 14. december 2011 bemærket, at ejendommens udspretningsarealer afvander til Skove Fjord, Lovns Bredning og Risgårde Bredning. Ingen af udspretningsarealerne afvander direkte til Natura 2000-området Løgstør Bredning, Vejlerne og Buldbjerg. Arealet fra en mindre overførselsaftale ligger i oplandet til Hjarbæk Fjord. Afvanding fra bedriftens arealer foregår via Karup Å til Skive Fjord, som ikke er Natura 2000-område. Før evt. næringsstoffer når Natura 2000-områderne, skal de transporteres gennem Skive Fjord, hvor det må formodes, at en del af næringsstofferne vil være omsat. Der er ikke sket en stigning i oplandet til Skive Fjord og Lovns Bredning, som ligger over de af Miljøstyrelsen angivne 5 %.

I perioden fra kommunens annoncering af godkendelsen (2008) til nævnets behandling af sagen (2011) har Miljøstyrelsen ændret harmonireglernes status fra nitratklasse 1 til at være uden for nitratklasse. At et areal udgår af nitratklasse formodes at være betinget af øget robusthed i recipienten og/eller øget reduktion i jord og vandløb. Det er derfor overraskende, at nævnet kommer med krav, der vil betyde øgede restriktioner vedr. arealanvendelsen.

I afgørelsesudkastene anføres, at BAT-kravet vedr. ammoniakemission ikke overholdes i forhold til Miljøstyrelsens nugældende vejledning. Vejledningen var imidlertid ikke offentliggjort, da kommunen traf sin afgørelse. Dette faktum accepteres af nævnet, som anser BAT-kravet for overholdt, idet det overholdt krav og praksis på afgørelsestidspunktet (2008). Vedr. kumulation og påvirkning af habitatområder udkom Miljøstyrelsens vejledning i foråret 2011, 3 år efter at godkendelsen var meddelt. I november 2011 afgør nævnet en ændret praksis i forhold til Miljøstyrelsens vejledning vedr. kumulation. Ud fra samme ræsonnement, som ved BAT, er det ikke rimeligt at lægge vejledningen til grund. Da produktionen er etableret, og sædskifte og husdyrproduktion drives i forhold til godkendelsen, er 1 måneds frist ikke tilstrækkeligt. Nævnet anmodes om at fastsætte en rimelig frist.

I vurderingen af om husdyrtrykket er stigende i et givent opland, følger nævnet retningslinjerne understøttet i afgørelse af 24/11-11, NMK-133-00068. Natur- og Miljøklagenævnet har besluttet generelt at forlænge fristen for indsendelse af redegørelse til kommunen til opfyldelse af planteavlsvilkår til 2 måneder.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger om retsgrundlaget

Det ansøgte er omfattet af husdyrbruglovens § 12 og forudsætter en godkendelse af det samlede husdyrbrug inkl. bedriftens arealer, jf. lovens § 12, stk. 2, og § 103, stk. 2.

Ifølge husdyrbruglovens § 19 skal kommunen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter lovens § 12 sikre, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Kommunen skal endvidere efter husdyrbruglovens § 23, nr. 1, varetage hensynet til anvendelse af BAT ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter lovens § 11 eller § 12.

Kommunen skal meddele afslag på en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 12, hvis lovens § 19 ikke er opfyldt, jf. lovens § 31.

Udvaskning af kvælstof til Natura 2000-vandområder

Efter § 9, stk. 1, jf. stk. 3, i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen⁵ skal der meddeles afslag på en ansøgning om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbruglovens §§ 10, 11, 12 eller 16, hvis skærpelevelsen af harmonikravene efter bekendtgørelsens bilag 3, afsnit D, ikke kan overholdes (det generelle beskyttelsesniveau for nitratudvaskning).

Selv om kommunen konstaterer, at beskyttelsesniveauet for nitrat efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er overholdt, skal kommunen stadig overveje, om det generelle beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt. Der skal således ske en skærpelevelse af det generelle beskyttelsesniveau eller meddeles et afslag, hvis der vil være en virkning på miljøet, som ikke er i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen.⁶

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbruglovens §§ 10, 11, 12 eller 16, skal der således efter habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1, jf. § 8, stk. 6, foretages en vurdering af, om det ansøgte projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt. Denne vurdering skal fremgå af afgørelsen, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 4. I bekræftende fald skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på det pågældende område under hensyn til bevaringsmålsætningen for området, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 2, og denne konsekvensvurdering skal ligeledes fremgå af afgørelsen, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 4. Viser konsekvensvurderingen, at projektet vil skade området, må der ikke gives tilladelse eller godkendelse til det ansøgte, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 2.

⁵ Bkg. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

⁶ Bkg. nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter med senere ændringer.

Ved vurderingen efter habitatbekendtgørelsen skal kommunen bl.a. inddrage viden fra det forberedende arbejde til brug for vand- og naturplanerne efter miljømålsloven.⁷

Det følger endvidere af nævnets praksis, jf. Miljøklagenævnets afgørelse af 3. november 2010 (MKN 130-00166⁸), at der ved vurderingen af, om udvaskningen af kvælstof fra en bedrift vil skade et Natura 2000-område, der er recipient for udvasket kvælstof fra bedriftens arealer, skal tages udgangspunkt i de retningslinjer, der findes i Miljøstyrelsens digitale vejledning om godkendelse af husdyrbrug samt fortegnelsen over oplysninger fra Det Centrale Husdyrbrugsregister (CHR) om antallet af husdyr fordelt på de kystvandoplande, der anvendes i vandplanlægningen.

Efter vejledningen er det et kriterium, at dyretrykket (antallet af DE) i et aktuelt opland ikke har været stigende siden 1. januar 2007. Et yderligere kriterium er, at kvælstofudvaskningen fra den ansøgte bedrift ikke må udgøre 5 pct. eller mere af den samlede kvælstofudvaskning til det aktuelle område, dog 1 pct. eller mere af den samlede kvælstofudvaskning, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret. Selv om vejledningens kriterier ikke er overholdt, kan der dog efter omstændighederne meddeles godkendelse med skærpede vilkår, jf. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 24. november 2011 (NMK-133-00068).

Kravet om anvendelse af BAT

BAT-begrebet er nærmere fastlagt i det såkaldte IPPC-direktiv⁹. I direktivets artikel 2, nr. 12, defineres "den bedste tilgængelige teknik" som:

"det mest effektive og avancerede trin i udviklingen af aktiviteter og driftsmetoder, som er udtryk for en given tekniks principielle praktiske egnethed som grundlag for emissionsgrænseværdier med henblik på at forhindre eller, hvor dette ikke er muligt, generelt begrænse emissionerne og indvirkningen på miljøet som helhed."

Definitionen af BAT indebærer, at vurderingen af, hvad der er BAT for en virksomhedstype, bl.a. må ansues i forhold til virksomhedens størrelse og i forhold til, om der er tale om en ny eller en bestående virksomhed. Det er imidlertid ikke den enkelte landmands økonomiske forhold, der indgår i vurderingen. Fastlæggelse af BAT skal gennemføres i forhold til, hvad der i almindelighed er opnåeligt for den pågældende branche eller industrigren, jf. direktivets artikel 2, nr. 12.

En ansøgning om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 11 eller § 12 skal indeholde oplysninger om husdyrbrugets valg af teknologi og produktionsmetoder, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 5, stk. 2, jf. bilag 2, pkt. G, nr. 27-28. Oplysningerne skal gives i form af en redegørelse bl.a. med dokumentation for, i hvilket omfang husdyrbruget anvender BAT til reduktion af ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg og udvaskningen af nitrat, samt oplysninger om hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes, jf. pkt. G, nr. 28.

Det følger af nævnets praksis, at kommunen i sager om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 11 eller § 12 skal anvende Miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)"¹⁰ ved vurderingen af, om det ansøg-

⁷ Lovbekendtgørelse nr. 932 af 24. september 2009 om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder med senere ændringer.

⁸ <http://www2.mkn.dk/afgfradec97/130-00166.htm>

⁹ Direktiv 2008/1/EF af 15. januar 2008 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (kodificeret udgave).

¹⁰ "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)", Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, 2010.

te lever op til kravet om anvendelse af BAT. Vejledningen anviser en metode til fastsættelse af en ammoniakemissionsgrænseværdi for husdyrbrugets samlede anlæg.

Ved en samlet ny godkendelse, jf. husdyrbruglovens § 103, stk. 2, gælder kravet om anvendelse af BAT for både nye og eksisterende stalde. For krav til eksisterende dele af anlægget skal der dog efter lovens forarbejder fastsættes en rimelig frist til at opfylde BAT-krav, der fastsættes i en miljøgodkendelse foranlediget af en ændring eller udvidelse. I forhold til eksisterende anlæg anføres følgende i Miljøstyrelsens introduktion til de vejledende emissionsgrænseværdier¹¹:

"På den baggrund skal godkendelsesmyndigheden ud fra proportionalitetsmæssige betragtninger foretage en konkret og individuel vurdering af, hvad der objektivt set kan lade sig gøre i de eksisterende dele af anlægget inden for de led i produktionskæden, som indgår i fastlæggelsen af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Godkendelsesmyndigheden bør i den forbindelse anvende de principper, som anvendes ved fastlæggelsen af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Herefter bør der fastsættes en samlet emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg, hvorefter ansøger i overensstemmelse med bemærkningerne i afsnit 4.2, har frit valg på hele anlægget."

Det bemærkes, at vurderingen af, om BAT-kravet i husdyrbrugloven er opfyldt, er uafhængig af, om beskyttelsesniveauet for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er overholdt.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Udvaskning af kvælstof til Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg samt Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals Ådal

Bedriftens udbringningsarealer ligger i oplandet til de internationale naturbeskyttelsesområder nr. 16, Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg og nr. 30, Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals Ådal, der således modtager udvaskede næringsstoffer fra arealerne.

Ifølge Miljøministeriets forslag til vandplan for Hovedvandopland 1.2 Limfjorden er miljømålslovens miljømål "god tilstand" – bl.a. på grund af udvaskningen af kvælstof fra landbrug i oplandet – ikke opfyldt i området. Natur- og Miljøklagenævnet finder derfor, at enhver yderligere tilførsel af næringsstof vil forringe mulighederne for at opnå denne målsætning¹² og bidrage til, at den kumulative påvirkning øges i negativ retning.

Der er ikke i Skive Kommunes afgørelse af 10. september 2008 foretaget en konkret vurdering af, om udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne vil kunne modvirke opfyldelsen af bevaringsmålsætningen for Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg samt Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals Ådal, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 og 2.

Afgørelsen er derfor behæftet med en væsentlig mangel, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 4, jf. stk. 1 og 2. Udgangspunktet må være, at vurderingen af et så væsentligt spørgsmål som kvælstofudvaskning til et internationalt naturbeskyttelsesområde skal gennemføres af 24. november 2011 (j.nr. NMK-133-00068), har nævnet imidlertid overvejet, om nævnet i stedet for at hjemvise sagen kan ændre (reparere) kommunens afgørelse.

Nævnet har derfor foretaget en vurdering af den mulige påvirkning af Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg samt Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals Ådal, der hidrører fra kvælstofudvaskning, ef-

¹¹ "Introduktion til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for husdyrbrug omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12", Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, 2010.

¹² Jf. Effekten af øgede kvælstoftilførsler på miljøet i danske fjorde. Faglig rapport fra DMU nr. 787,2010.

ter retningslinjerne i Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug i overensstemmelse med nævnets praksis.

Nævnet har på baggrund af oplysningerne i forslaget til vandplan for Hovedvandopland 1.2 Limfjorden og ansøgningen beregnet, at kvælstofudvaskningen fra den ansøgte bedrift udgør mindre end 1 pct. af den samlede kvælstofudvaskning til de aktuelle områder. Udbringning af husdyrgødning på arealerne vil derfor ikke i sig selv kunne medføre målbare skadevirkninger i områderne.

Nævnet må herefter tage stilling til, om udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne – set i sammenhæng med andre kilder til kvælstofudledning i oplandet - alligevel forringer tilstanden i områderne. Dette kan som udgangspunkt være tilfældet, hvis udviklingen i dyretrykket i oplandet har været stigende siden 2007. Nævnet har ved vurderingen af udviklingen i dyretrykket anvendt det digitale kort offentliggjort af Miljøstyrelsen¹³, idet kortet - henset til størrelsen af det pågældende opland - giver en forholdsvis pålidelig indikation af, om mængden af udbragt husdyrgødning i oplandet samlet set må antages at være stigende.

Efter nævnets beregninger under anvendelse af lineær regression er dyretrykket i perioden fra 2007 til 2010 steget i oplandet med 3,57 %, hvorfor det må lægges til grund, at udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne – set i sammenhæng med andre kilder til kvælstofudledning i oplandet – risikerer at forringe tilstanden i Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg samt Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals Ådal. Det følger herefter af nævnets praksis, at det ansøgte projekt kun kan godkendes, hvis kvælstofudvaskningen fra udbringningsarealerne reduceres til et niveau, hvor den ikke overstiger en udvaskning, der svarer til planteavlbrug, der anvender samme referencesædskifte.

Det følger af nævnets praksis, at det ansøgte projekt herefter kan godkendes, hvis kvælstofudvaskningen fra udbringningsarealerne reduceres til et niveau svarende til planteavl.

Ansøger skal derfor inden 2 måneder efter nævnets afgørelse sende kommunen en redegørelse for, hvordan udvaskningen af kvælstof fra rodzonen nedbringes til et niveau, der svarer til en arealdrift med brug af handelsgødning og et plantesædskifte med 10 % efterafgrøder. Kommunen træffer afgørelse om fastsættelse af vilkår, der sikrer dette. Der tilføjes et vilkår herom i godkendelsen.

Anvendelse af BAT i det ansøgte projekt

Det følger af nævnets praksis, at Miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)" i sager efter husdyrbruglovens §§ 11 og 12 skal anvendes ved vurderingen af, om ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg begrænses mest muligt ved anvendelse af BAT.

Ved fastsættelse af en emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg skal der ifølge vejledningen udregnes emissionsgrænser for de enkelte dele af (stald)anlægget. Summen af disse emissionsgrænser udgør emissionsgrænseværdien for det samlede anlæg, som skal overholdes af husdyrbruget.

Udvidelsen sker udelukkende i eksisterende stalde. Efter nævnets beregninger på baggrund af vejledningen må ammoniakemissionen fra staldene ikke overstige 3.911 kg N/år.

¹³ Tilgængeligt på <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm>

Anvendelsen af de i ansøgningen anførte teknikker og den forudsatte placering af produktionen vil medføre en ammoniakemission fra det samlede anlæg på i alt 4.574,15 kg N/år.

Da ammoniakemissionen fra det ansøgte projekt er væsentligt større end den vejledende emissionsgrænseværdi tillader – og da der ikke er påvist omstændigheder, der giver grundlag for at fravige grænseværdien – lever det ansøgte projekt som udgangspunkt ikke op til husdyrbruglovens krav om, at ansøger skal begrænse ammoniakemissionen fra anlægget mest muligt ved anvendelse af BAT.

Nævnet har herefter overvejet, om det forhold, at Miljøstyrelsens vejledning endnu ikke var offentliggjort, da kommunen traf afgørelse om miljøgodkendelse, kan føre til, at den beregnede emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg på 3.911 kg N/år skal fraviges.

Nævnet vurderer, at husdyrbruglovens krav om begrænsning af ammoniakemission fra husdyrbruget ved anvendelse af BAT er opfyldt, hvis det ansøgte projekt overholder nævnets tidligere praksis herom.

Efter nævnets tidligere praksis, blev der som udgangspunkt ikke stillet samme krav til staldteknologien i eksisterende stalde som i nye stalde. Nævnet vurderer, at de valgte staldteknologier i det ansøgte projekt ville have overholdt nævnets tidligere praksis om anvendelse af BAT.

Nævnet finder på den baggrund, at det godkendte projekt overholder husdyrbruglovens krav om, at husdyrbruget skal begrænse ammoniakemissionen ved anvendelse af BAT.

Øvrige bemærkninger

Vedrørende DØR's klage over, at beskyttelsesniveauet for nitrat til overfladevand i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 ikke er overholdt, skal Natur- og Miljøklagenævnet blot bemærke, at alle udbringningsarealer i det ansøgte projekt i dag ikke er placeret i nitratklasser, og at beskyttelsesniveauet derfor ikke medfører en skærpelse af det generelle harmonikrav.

DØR har i klagen anført, at det ikke er muligt at producere det ansøgte antal svin på det angivne antal stipladser, samt at foderoptimeringsvilkåret i miljøgodkendelsen ikke kan kontrolleres. Nævnet skal hertil bemærke, at det hører under Skive Kommune som tilsynsmyndighed at påse, at miljøgodkendelsen og vilkårene heri overholdes. Nævnet kan ikke tage stilling til klager over kommuners udførelse af den tilsynsforpligtelse, der påhviler dem efter lovgivningen.

DØR har i klagen endvidere anført, at ammoniakreduktionskravet reelt ikke er overholdt i det ansøgte projekt, selvom det modsatte fremgår af ansøgningen. Det påhviler kommunen at kontrollere, at de i ansøgningskemaet angivne oplysninger er korrekte. Nævnet finder ikke på baggrund af klagen og ansøgers efterfølgende bemærkninger grundlag for at antage, at beregningerne i ansøgningskemaet ikke er korrekte. Det generelle ammoniakreduktionskrav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 må derfor anses for opfyldt i det ansøgte projekt.

På denne baggrund stadfæster Natur- og Miljøklagenævnet Skive Kommunes afgørelse af 10. september 2008 om godkendelse til udbringning af husdyrgødning på ejendommen Kisumvej 56, 7800 Skive, og kommunens afgørelse står derfor ved magt med tilføjelse af følgende vilkår vedrørende kvælstofudvaskningen fra udbringningsarealerne:

Som vilkår nr. 61 indsættes:

"Ansøger skal inden 2 måneder efter nævnets afgørelse sende kommunen en redegørelse for, hvordan udvaskningen af kvælstof fra rodzonen nedbringes til et niveau, der svarer til en arealdrift med brug af handelsgødning og et plante-sædskifte med 10 % efterafgrøder - d.v.s. et udvaskningsniveau svarende til planteavl. Kommunen træffer herefter afgørelse om fastsættelse af vilkår, der sikrer en sådan nedbringelse af kvælstofudvaskningen."

Bibi Søgaard-Bauditz
Specialkonsulent

Denne afgørelse er sendt til:

- Det Økologiske Råd, info@ecocouncil.dk
- Morten B. Larsen, Ballingvej 1, 7800 Skive
- Torben Ravn Pedersen, miljøkonsulent Landbo Limfjord, mail@landbo-limfjord.dk
- Skive Kommune, sk@skivekommune.dk